

Tekst: **Max Scheler (1874-1928)**: Inleiding bij “Die Stellung des Menschen im Kosmos”, 1928:

“Als men aan een gevormde Europeaan zou vragen, wat hij bij het begrip “mens” zou denken, dan komt men bijna altijd **drie verschillende, en met elkaar onverenigbare visies tegen.**

Ten eerste is dit het **idee van de Joods-christelijke traditie van Adam en Eva**, van schepping, paradijs en zondeval.

Ten tweede is dit het **Grieks-Romeinse idee**, waarbinnen voor de eerste keer in de wereld het bewustzijn van de mens van zijn aparte positie is verwoord, namelijk in de thesis dat de mens door het **bezit van het verstand** (‘Logos’, ‘ratio’) een bijzondere plaats heeft; dit gaat gepaard met de vaardigheid, om het “wat” van alle dingen te vatten en te definiëren. Daarmee staat eveneens de leer in verband, dat er een bovenmenselijk verstand aan het heelal ten grondslag ligt, van wie de mens – en van alle wezens hij alleen – deel uitmaakt.

Ten derde ontmoeten we de eveneens al sinds geruime tijd traditioneel geworden **idee van de moderne natuurwetenschap** en van de genetische psychologie, dat de mens namelijk een heel laat product van de ontwikkeling op aarde is. Een wezen dat ten opzichte van de andere vroegere levensvormen alleen gradueel verschilt in een mengeling van energie en vaardigheden, die ook al in de niet-menselijke natuur voorkomen.

Aan deze drie ideeën ontbreekt echter elke eenheid met elkaar. Daarom hebben we dus een **natuurwetenschappelijke**, een **filosofische** en een **theologische antropologie**, die feitelijk niet met elkaar communiceren; een gezamenlijk idee van de mens hebben we dus niet. Bovendien onttrekt de steeds groeiende verscheidenheid van speciale wetenschappen die zich met de mens bezighouden, het wezen van de mens meer aan ons zicht, dan dat ze het verhelder. En als men er ook nog eens over nadenkt dat deze drie ideeën uit de traditie vandaag de dag veelal ontluissterd worden, [...] dan kan met terecht zeggen, dat er geen tijd in de geschiedenis is geweest, waarin de mens zich zelf meer tot een probleem is geworden dan in de tegenwoordige tijd.”